

13.02.2013

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausunto sokeriverotyöryhmän loppuraportista

Sokeriverotyöryhmä on selvittänyt sokerin verottamista valtion verotulojen kartuttamiseksi ja terveellisen ravitsemuksen edistämiseksi sekä nykyisen makeisveron toimivuutta ja mahdollisuuksia veropohjan laajentamiselle vaihtoehtona sokeriverolle. Lausuntonaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) toteaa seuraavaa.

Kilpailuneutraliteetista

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on aiemmin kiinnittänyt huomiota nykyisen makeisveron kilpailuneutraliteettiongelmaan. Tuotteita, jotka ovat kuluttajien preferensseiltään hyvin lähellä toisiaan, on verotettu erilailla ja näin veroton tuote on saanut tästä kilpailuetua. Työryhmän loppuraportin mukaan ei ole selkeää näyttöä siitä, miten makeisvero vaikuttaa kulutukseen. Vaikka veronalaisten tuotteiden kulutus ei toistaiseksi ole selkeästi alentunut, tämä ei kuitenkaan poissulje mahdollisuutta kilpailuneutraliteettiongelmien selkeytymisestä pitkällä aikavälillä. KKV suosittelee, että makeisveron vaikutuksia markkinoille seurataan. Kuten raportissakin todetaan, verojärjestelmän tulisi olla sellainen, ettei kenenkään voida katsoa saavan perusteetonta kilpailuetua esimerkiksi verovapautuksen vuoksi.

KKV yhtyy myös työryhmän näkemykseen siitä, että laajaan veropohjaan perustuvat veromallit ovat kilpailun kannalta neutraalimpia. Virasto katsoo, että siirtymistä sokeriveromalliin voitaisiin harkita vielä vuoden 2017 jälkeen, jolloin sokeripitoisuuden ilmoittamisvelvollisuus tulee voimaan.

Loppuraportissa todetaan nykyisen makeisveron osalta, että veropohjaa voitaisiin laajentaa suklaa- ja sokeripäällysteisiin kekseihin. KKV haluaa kiinnittää huomiota siihen, että veropohjan laajentaminen voi johtaa pahimmillaan kilpailuneutraliteettiongelmien siirtymiseen uusien tuotteiden ja tuoteryhmien välille.

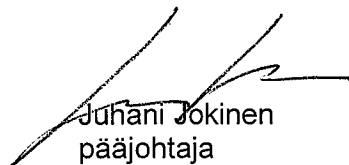
13.2.2013

Veron ohjaavuudesta

KKV on aiemmin kiinnittänyt huomiota myös makeisveron ohjaavuuteen. Viraston käsityksen mukaan fiskaalinen vero aiheuttaa todennäköisesti enemmän rajanveto-ongelmia veron piiriin kuuluvien ja veron ulkopuolelle jäävien tuotteiden kesken. Tällöin myös kilpailuneutraliteettikysymykset nousevat suurempaan rooliin.

Aidosti terveysterveysteisessä verossa mahdollisten kilpailuneutraliteettiongelmiin rooli olisi pienempi, sillä tuotteita verotettaisiin niiden ominaisuuksien (esim. sokerin määrä) mukaan ja verolla nimenomaan tavoiteltaisiin ohjaavaa vaikutusta ja muutosta tuotteiden kysyntään. Tämänkaltaista mallia tulisikin käyttää yksittäisten pisteverojen sijasta sääntelyn ennustettavuuden, verojen selkeyden ja suoraviivaisuuden varmistamiseksi, jolloin markkinoille tulon kynnys olisi mahdollisimman matala.

Tutkimuksen mukaan makeisveron vaikutus hintoihin on ollut osassa tuotteista suurempi kuin veron määrä. Tämä ns. overshifting on yleisesti tunnistettu ongelma valmisteverotuksessa¹. Myöskään tämän takia KKV ei näe hyvänä käyttää nykyisen makeisveron kaltaisia pisteveroja.

Juhani Jokinen
pääjohtaja

Heli Frosterus
erikoistutkija

¹ Katso esimerkiksi Seade, JK 1987: Profitable Cost Increases and the Shifting of Taxation: Equilibrium Responses of Markets in Oligopoly, Stern, NH 1987: The Effects of Taxation, Price Control and Government Contracts in Oligopoly and Monopolistic Competition, Journal of Public Economics 32(2), Delipalla, S ja Keen, M 1992 The Comparison between Ad Valorem and Specific Taxation under Imperfect Competition, Journal of Public Economics 49(3), Besley TJ ja Rosen HS 1999: Sales Taxes and Prices: An Empirical Analysis, National Tax Journal 52(2)